

Voortgangsrapportage Categorieaal Pastoraat 2014

In april 2009 is door de Generale Synode een notitie over het Categorieaal Pastoraat vastgesteld waarin, volgens de stand van dat moment, uitgebreid is ingegaan op o.a. doelen, doelgroepen en werkwijze van alle door de kerk ondersteunde categoriale pastoraatsvormen. E.e.a. leidde tot een aantal besluiten¹, met name over de vormgeving van het studentenpastoraat.

Het gaat in deze verslaggeving niet om een weergave van de staat van het geestelijk leven binnen de categoriale pastoraten. In deze notitie wordt per pastoraat verslag gedaan van de ontwikkelingen in het categoriale pastoraat (en de veranderingen in structuur en organisatie in het bijzonder) en de wijze waarop de besluitvorming is geïmplementeerd.

Emoties

Deze implementatie heeft soms veel emoties opgeroepen.

Door de synode werd in 2009 besloten de notitie categoriaal pastoraat en de daarin vervatte algemene overwegingen als uitgangspunt te nemen voor de diverse vormen van categoriaal pastoraat.

Samengevat komen deze algemene overwegingen op het volgende neer: Kern van alle pastoraat is het omzien naar elkaar in de naam van Christus. Er is sprake van pastoraat daar waar mensen elkaar ontmoeten en een relatie met elkaar aangaan om, bij het licht van het evangelie, samen een weg te zoeken in geloofs- en levensvragen. Categorieaal pastoraat is daar aan de orde, waar mensen zich (min of meer gedwongen) buiten het bereik van de plaatselijke gemeente bevinden. De categoriale pastoraten vloeien voort uit het gemeentepastoraat, maar worden daar waar het de capaciteiten of omvang van de plaatselijke gemeente te boven gaat, verzorgd vanuit de landelijke kerk. Categorieaal pastoraat is per definitie missionair en oecumenisch. Voor bepaalde doelgroepen is deze vorm van pastoraat ook emancipatoir en gericht op integratie met de gemeente.

Wat het studentenpastoraat betreft was voor 2009 de formatie al van 24,5 naar 12,5 fte teruggebracht. In de jaren erna werden ook pijnlijke beslissingen genomen voor de koopvaardij (er werd afscheid genomen van een fulltime pastoraal werker, een teruggang van 3 fte naar 2) en de binnenvaart (vermindering van 1,8 naar 1,3 fte). Bij het dovenpastoraat werd een fulltime benoeming teruggebracht naar 50%. De overige 50% was geen directe bezuiniging, maar werd ingezet om een project te financieren waarin gezocht wordt naar nieuwe wegen om deze vorm van pastoraat naar de toekomst toe duurzaam te maken. Het luchthavenpastoraat werd in 2009 verzelfstandigd en in een (protestantse) stichting ondergebracht, die sindsdien samen met een rooms-katholieke en een oud-katholieke/Amerikaanse stichting het Luchthavenpastoraat op Schiphol in stand houdt.

Deze ontwikkelingen hadden te maken met een uitspraak in de notitie van 2009, dat waar mogelijk gekozen moest worden voor projectmatig werken en externe financiering. Op de achtergrond hiervan speelde de krimp van de kerk en het feit dat de inkomsten voor de solidariteitskas rechtstreeks gekoppeld zijn aan het ledental.

¹ Voor de precieze tekst van de besluitvorming, zie Bijlage

Inspelen op de toekomst betekende voor de categoriale pastoraat dat er geanticipeerd werd op de gevolgen van de daling van het aantal gemeenteleden en dus van de beschikbare financiën. Maar voor er naar de toekomst gekeken moest worden moest er afscheid genomen worden van het bestaande en het verleden.

Dat had soms het karakter van een rouwproces met alle kenmerken en emoties van dien. En daarbij was het soms ook niet gemakkelijk als verantwoordelijken binnen dienstenorganisatie en als mensen die professioneel of als vrijwilligers in de pastoraat werkzaam zijn, tot overeenstemming te komen over de weg die gegaan moest worden. Over de wijze waarop een en ander uitgevoerd moest worden, waren de tegenstellingen soms groot. Omdat niet alleen de noodzakelijke reorganisatie maar ook de menselijke factor zorgvuldigheid vroeg heeft de omslag veel tijd gekost. Dat is de prijs die we binnen de kerk betalen voor de keuze bij de begeleiding en soms ook aansturing van de professionals, werkgroepen van vrijwilligers te betrekken.

Er wordt inmiddels in koopvaardij-, het binnenvaart-, doven- en het studentenpastoraat gewerkt aan voorbereiding of uitvoering van nieuw beleid binnen de kaders van hetgeen de synode heeft aangegeven.

In het bijzonder moet het dovenpastoraat hier genoemd worden. Ondanks het feit dat ook hier gewerkt wordt aan een deels nieuwe invulling van het pastoraat, zijn de genomen beslissingen door direct betrokkenen als uiterst pijnlijk ervaren. Deze gevoelens spelen in de uitvoering van het werk expliciet of impliciet van tijd tot tijd een rol.

Het is van belang hier uit te spreken dat het categoriale pastoraat in zijn verschillende verschijningsvormen voluit kerkenwerk is. We mogen dankbaar zijn dat de gemeente via dit pastoraat present is in delen van de samenleving en bij mensen waar ze niet als vanzelfsprekend toegang toe heeft. Ook hier geldt dat als één lid lijdt, de anderen ook lijden.

1. Studentenpastoraat

In de notitie van 2009 werd geconstateerd dat een in 2001 gegeven bezuinigingsdoelstelling door de wijze waarop het studentenpastoraat was georganiseerd, tot een onevenwichtige verdeling van studentenpastores had geleid. Doordat het studentenpastoraat, hoewel voor 80% door de landelijke kerk gefinancierd, primair een lokale verantwoordelijkheid was, zowel wat aanstelling van pastores als ook wat betreft inhoud en uitvoering van de werkzaamheden, was enige coördinatie wat betreft de pastorale inzet nauwelijks mogelijk.

Ten tweede werd een aantal inhoudelijke noties geplaatst. Het belang van het studentenpastoraat als 'vooruitgeschoven post' van de kerk werd als groot betiteld. Het studentenpastoraat verstond (en verstaat) zichzelf als voluit missionair. Over de wijze waarop deze missionaire spits werd ingevuld, leefden er verschillende meningen. Het experimentele karakter van het studentenpastoraat kreeg waardering en krediet. De kwaliteit van het werk stond niet ter discussie. Ook werd uitgesproken dat het niet de bedoeling was méér van het studentenpastoraat te vragen dan van de kerk in andere situaties en dat deze vorm van kerkelijk presentie deelde in de verlegenheid van de hele kerk waar het gaat om dalende ledentallen en verminderde deelname aan kerkelijke activiteiten.

Wel werden vragen gesteld naar de doelmatigheid van het werk. Zowel waar het ging om de aantallen, als ook om de doelgroepen die werden bereikt. In een door KASKI uitgevoerd

onderzoek werd geconstateerd dat het aantal bereikte studenten over de hele linie niet erg hoog lag. En ook werd gezegd dat de breedte van de kerk (vanaf de rand- of buitenkerkelijke jongeren, voor hen die kerkelijk actief zijn, tot aan die met een meer orthodoxe of evangelische achtergrond) zich niet voldoende weerspiegelde in de profielen van het studentenpastoraat.

Model

Vervolgens werd in de notitie een voorstel gedaan voor een organisatiemodel voor het studentenpastoraat dat continuïteit en meer evenwicht in verdeling van beschikbare menskracht over het land zou moeten waarborgen. De kern van dit model is dat de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland de predikant in dienst neemt en zorg draagt voor alle arbeidsvoorwaardelijke verplichtingen. De plaatselijke gemeente neemt 20% van de salaris- en verder de plaatselijke activiteitenkosten voor haar rekening. Werving van nieuwe pastores vindt gezamenlijk plaats door de dienstenorganisatie en de betrokken gemeente. Tot implementatie van dit model werd door de synode besloten.

In aansluiting op de kernpunten van de visienota 'Leren leven van de verwondering' werd gesteld dat van de studentenpastores verwacht mag worden dat ze niet bang zijn om het missionair kerkzijn pro-actief handen, voeten en stem te geven. Een oecumenische grondhouding en een authentieke spiritualiteit waarin innerlijk en buitenkant met elkaar in evenwicht zijn, zijn voorwaarden daarvoor. In dit kader werd gesproken over mogelijk landelijke teamvorming van studentenpredikanten.

Projecten

Om de beschikbare middelen o.a. in te zetten voor een verbreding van de doelgroep werd besloten 10% van het budget te besteden aan wat genoemd werd, andere vormen van studentenpastoraat dan het reguliere. Daarbij werd m.n. gedacht aan projecten georganiseerd door christelijke (studenten)verenigingen, kerkelijke gemeenten en studentenpastoraten. Als criteria werden o.a. genoemd het overeenstemmen met de kernen uit de nota 'Leren leven van de verwondering', innovativiteit en samenwerking met andere organisaties op het werkveld.

Werkgroep

Ondersteuning van een werkgroep studentenpastoraat die een belangrijke adviserende rol zouden krijgen in de uitvoering van het hier boven geschetste model, de nadere uitwerking van de criteria voor projectsubsiëring, de professionaliteitsontwikkeling, en 'evaluerende controle', werd noodzakelijk geacht.

Implementatie

In een aantal bijeenkomsten met de studentenpastores werd door HRM/KIO de vraag gesteld of men bereid was de overstap naar een landelijk dienstverband te maken. In de synodevergadering was uitgesproken dat dit alleen op basis van vrijwilligheid zou kunnen geschieden. Uitgangspunt was dat verworven rechten behouden zouden blijven en dat men er financieel niet op achteruit zou gaan. Aan het eind van dat overlegtraject besloten alle toen werkzame studentenpredikanten tot handhaving van de status quo.

Vacatures die er waren of ontstonden in de periode vanaf de besluitvorming over dit onderwerp, werden ingevuld volgens het aangenomen model. Dat hield dus in dat nieuwe studentenpastores benoemd werden door en in dienst kwamen van de dienstenorganisatie, na een sollicitatieprocedure waarin zowel vertegenwoordigers van de plaatselijke gemeente als van de dienstenorganisatie een rol speelden en waar gewerkt werd op basis

van een in gezamenlijk overleg vastgestelde profielschets en advertentietekst. Lokale inkleuring en doelstellingen van het landelijk studentenpastoraat speelden daarin beiden een rol.

De in 2009 bestaande werkgroep voor het studentenpastoraat werd opgeheven en er werd een nieuwe geformeerd.

Door deze werkgroep is een notitie geschreven over de formatie studentenpastoraat. De in een studentenstad aanwezige formatie is historisch gegroeid en soms ook historisch gekrompen. Vraag was hoe de beschikbare middelen en mensen op een goede manier verdeeld kunnen worden over de verschillende studentensteden. Op basis van het beschikbare budget werd een gewogen verdeling in fte gemaakt over de verschillende steden met een universitair-en HBO- onderwijs.

Stad	Verdeling	Situatie 2012	Formatie-verschil
LEEWARDEN	0,5	0,75	-0,25
EDE/WAGENINGEN	0,5	0,5	0
ARNHEM	0,5	0,5	0
GRONINGEN	0,8	1,5	-0,7
HEERLEN/ MAASTRICHT	0,7	0,5	0,2
BREDA	0,5	0	0,5
TILBURG	0,7	0	0,7
EINDHOVEN	0,6	0,5	0,1
AMSTERDAM	1	1,5	-0,5
ZWOLLE	0,5	0,75	-0,25
ENSCHEDA (incl. Deventer)	0,6	1	-0,4
UTRECHT	0,9	0,75	0,15
'S-GRAVENHAGE	0,5	0	0,5
LEIDEN	0,7	0,6	0,1
ROTTERDAM	0,9	0,6	0,3
NIJMEGEN	0,8	0,5	0,3
DELFT	0,6	1,5	-0,9
projecten	0,7	0	0,7
totaal	12	11,45	0,55

In de tabel hierboven geeft de kolom "Verdeling" aan hoe de beschikbare fte evenwichtig verdeeld zou kunnen worden. De kolom "Situatie 2012" geeft weer hoe de verdeling was op het moment van inventarisatie. De derde kolom geeft het formatie verschil tussen de eerste twee weer.

Deze notitie is door KIO overgenomen en er bij personeelswijzigingen is sindsdien van de verdeling in deze notitie uitgegaan. Qua huidige formatie heeft dit geleid tot een verdeling volgens onderstaande tabel.

Plaats	Financiering: 80% landelijk; 20% lokaal + evt. extern Bezetting:			Totaal
	In landelijke dienst	Lokaal beroepen	Ext. inanciering	
Amsterdam	0,50	0,50		1,00
Arnhem	0,50			0,50
Breda	0,50			0,50
Delft		1,50		1,50
Deventer		0,50		0,50
Eindhoven	0,60			0,60
Enschede	0,50		0,30	0,80
s Gravenhage	0,50		0,20	0,70
Groningen		1,50		1,50
Leeuwarden		0,75		0,75
Leiden	0,60			0,60
Maastricht	0,70		0,30	1,00
Nijmegen	0,70			0,70
Utrecht		0,75		0,75
Wageningen	0,50			0,50
Zwolle		0,75		0,75
Totaal	5,60	6,25	0,80	12,65

Leden van de werkgroep waren betrokken bij vrijwel alle sollicitatieprocedures van de sinds 2009 nieuw benoemde studentenpredikanten.

In de sollicitatieprocedure zijn er voor KIO altijd vier aandachtspunten die rechtstreeks voortvloeien uit de synodebespreking van de notitie van 2009.

Deze thema's spelen ook in de functioneringsgesprekken een telkens terugkerende rol.

Het gaat daarbij om:

- de aandacht en openheid voor studenten, die lid zijn van de Protestantse Kerk in Nederland, ongeacht de modalitaire richting, waartoe zij behoren;
- de (bereidheid tot) samenwerking met mogelijke bondgenoten, w.o. studentenverenigingen;
- het missionaire elan van de kandidaat vanuit een authentieke geloofsbeleving en de wijze waarop dat in de praktijk gestalte krijgt;
- bewustzijn van efficiëntie en effectiviteit van ondernomen en te ondernemen activiteiten.

In de sollicitatiegesprekken komen, behalve de normaal gebruikelijke vragen over motivatie, geschiktheid, verwachtingen, etc., ook altijd de verhouding tussen de betrokken gemeenten en de landelijke kerk aan de orde. De verantwoordelijkheid voor de wijze waarop het studentenpastoraat lokaal inhoudelijk en praktisch wordt vormgegeven ligt bij de kerkenraad van de gemeente ter plaatse. Deze vormgeving is altijd sterk verbonden aan de plaatselijke context en geschiedenis. De kerkenraad kan de begeleiding van de studentenpastor delegeren naar een (in een aantal gevallen oecumenische) begeleidingscommissie of een stichting, maar blijft aanspreekpunt voor de dienstenorganisatie.

Projectsubsidies

Bij de beoordeling van de subsidieaanvragen voor projecten heeft de werkgroep een belangrijke, adviserende taak. Er zijn in de verslagperiode 19 subsidies toegekend voor een totaalbedrag van bijna € 182000, waarvan € 82500 aan IFES en De Navigators. In de beoordeling van de subsidieaanvragen hield de werkgroep o.a. rekening met met de vraag in hoeverre een project overeenkomt met kernen uit de visienota "Leren leven", innovativiteit, effectiviteit en efficiëntie en in hoeverre en hoe samenwerking met anderen op het werkterrein in het project een rol speelt.

Het management van KIO volgde in vrijwel alle gevallen het advies van de werkgroep.

M.n. op het punt van de samenwerking viel er veel te leren. Het verschil in spiritualiteit tussen bijvoorbeeld IFES, Navigators, enz. enerzijds en de studentenpastoraten anderzijds speelde daarin een rol. Maar ook het feit dat genoemde verenigingen projecten en activiteiten vaak landelijk opzetten en lokaal uitrollen spoort niet altijd met de werkwijze van de studentenpastoraten. Ook verliepen contacten soms niet zo gemakkelijk en overleg, het delen van verantwoordelijkheid en zeker het samen doen was niet altijd vanzelfsprekend. Maar er zijn ook positieve verhalen te vertellen.

Zo zien we op verschillende plaatsen (soms voorzichtige) initiatieven groeien om elkaar te leren kennen.

Geconcludeerd mag worden dat er een goede aanzet is gegeven tot het bereiken van het doel, nl. de breedte van de kerk gestalte te geven in het studentenpastoraat door activiteiten gericht op verschillende doelgroepen van randkerkelijken aan de ene kant tot aan evangelisch georiënteerden aan de andere.

In Groningen heeft zich een proces van toenadering voltrokken dat in de zomer van 2012 leidde tot de oprichting van een koepelorganisatie waarin voortaan alle levensbeschouwelijke studentenorganisaties kunnen participeren. De twee partijen die direct betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van deze koepel, zijn het GSp (Groningen Studentenpastoraat) en het OCSG (Overleg Christelijke Studentenverenigingen Groningen). Het praktische effect van deze ontwikkeling is dat studenten van het studentenpastoraat en van de verenigingen elkaar regelmatig ontmoeten. Er zijn in het vroegere GSp-gebouw (waarvan inmiddels niet meer het GSp de officiële huurder is, maar deze koepel) steeds meer activiteiten van zowel GSp-zijde als van de kant van de verenigingen gericht op de hele studentengemeenschap van Groningen. De samenwerking is vooralsnog vooral organisatorisch, maar gehoopt wordt dat er op termijn ook inhoudelijk vooruitgang in samenwerking kan worden geboekt. Verder zijn er voorbeelden van (persoonlijke) contacten tussen IFES-stafwerkers en studentenpastores die ertoe leiden dat pastores uitgenodigd worden bijeenkomsten van studentenverenigingen bij te wonen en soms een liturgische of anderszins inhoudelijke bijdrage te leveren. In Leiden werd op uitnodiging van een christelijke studentenvereniging een studiekring over moderne theologie ingevuld.

Leergemeenschap

De vraag van de synode na te denken over de mogelijkheid te komen tot teamvorming predikanten kreeg door gebrek aan tijd in de verslagperiode niet zozeer de aandacht dat daar concrete voorstellen uit voortkwamen. Bovendien ontwikkelden zich binnen het Landelijk Beraad Studentenpastores (een oecumenisch beraad, onafhankelijk van de Protestantse Kerk, maar waar wel alle protestantse pastores aan deelnemen) gedachten over de vorming van een leergemeenschap.

Resultaat van deze gedachtenvorming is dat het LBS is gaan vergaderen als leergemeenschap. Het grootste deel van de bijeenkomsten wordt besteed aan een systematisch bespreking van één van de pastoraten. Dat betreffende pastoraat presenteert zichzelf aan de hand van een zorgvuldig samengestelde vragenlijst. In die presentatie wordt duidelijk wat de belangrijke recente ervaringen van dat pastoraat zijn, zowel positief als negatief, welke vaardigheden van de studentenpastor(es) bij die ervaringen een toegevoegde waarde zijn geweest (inclusief methodieken, werkvormen, persoonlijke professionele inzet, etc.), welke relevante factoren een rol spelen in de context van dat pastoraat, hoe de organisatie van het pastoraat wordt vorm gegeven en wat de ervaringen zijn met de stakeholders van het pastoraat. De collega's luisteren, stellen vragen, geven eventueel commentaar en trekken gezamenlijk conclusies. Aan het slot van de bespreking wordt geïnventariseerd wat belangrijk is om te delen met elkaar, waar de deskundigheid blijkt van de pastor(es) aan het werk (in termen van vaardigheden, kennis, inzicht, theologische visie), en wat de relevantie is van het gepresenteerde voor een breder publiek.

Uit verslaggeving van het LBS, maar ook uit de jaarverslagen die verschillende pastoraten doen verschijnen, blijkt dat relatie tot plaatselijke kerkelijke gemeente, werkwijze en visie sterk verbonden zijn aan geschiedenis en context.

Op de ene plaats is de bepalende factor het ontstaan van een campus, waardoor de oorspronkelijke binding met de lokale gemeente minder sterk is geworden. In een andere stad heeft de studenteneklesia zich ontwikkeld tot een zelfstandige oecumenische gemeente en is het pastoraat daar nog steeds nauw aan verbonden. Ook komt voor dat de weg terug gezocht wordt: een studentenpastoraat dat een aantal jaren geleden floreerde en daardoor wat losgezongen raakte van de gewone gemeente, maar waar nu weer verlangd wordt naar en gewerkt wordt aan gemeentelijke inbedding. En ook zijn er verhalen van pastoraten die, hoewel redelijk zelfstandig functionerend, goed in beeld zijn bij de plaatselijke gemeenten en dat over en weer. Soms kiest een pastoraat er gericht voor studenten die van huis uit een sterke kerkelijke binding hebben, in contact te brengen met een plaatselijke gemeente. Er zijn wijkgemeenten die een speciaal aanbod hebben voor studenten. Ook komt samenwerking voor, waarbij activiteiten in een gezamenlijk aangeboden worden.

Pastoraat

Persoonlijk pastoraat wordt in vrijwel alle verslaggeving genoemd, vaak als een van de kernen van het werk en ook als een van de unieke bijdragen die de kerk in het totale spectrum van professionaliteit en wetenschappelijkheid dat de studentenwereld kenmerkt, kan leveren. Vormen van vieringen spelen ook bijna overal een belangrijke rol, soms wat meer (zondagse kerkdiensten, vieringen op weg naar Pasen en Kerst, Taizé-bijeenkomsten etc.), soms wat minder regelmatig en prominent in het studentenpastoraat aanwezig.

Duidelijk is dat klassieke gemeenschapsvorming niet meer in deze tijd past en terrein heeft verloren aan het dynamischer netwerk. De groepen die ontstaan (bijvoorbeeld rond Taizé-vieringen) zijn als regel klein. Eenmaligheid (en soms ook vluchtigheid) kenmerken dan ook veel van de groepen die deelnemen aan het uitgebreide vormingsprogramma (educatie) dat overal door pastores en cursusleiders van buiten geleid wordt.

Verder moet gedacht worden aan andere cursussen, trainingen en werkvormen: meditatie, gespreksgroepen, lezingen en symposia, al of niet gepaard met een gezamenlijke maaltijd. Mooie namen zijn voor deze laatste soort activiteiten bedacht: Diner pensant, Eat and Creed, enz. Ook worden studie- en andere reizen georganiseerd.

De plaats van het studentenpastoraat op universiteit of hogeschool is verschillend: van een plek in de marge, hetgeen zich uit in een gebrek aan faciliteiten en weinig medewerking, tot financiële steun, het ter beschikking stellen van goede werkruimte en een zichtbare plek in het onderwijs. De wijze van werken wordt hier en daar gekenmerkt door een zeker solisme: de studentenpastor die initiator en organisator is van een scala aan aanbod. Maar ook is er de netwerker die vooral aanjager, verbinder en stimulator is en het eigenaarschap van allerlei activiteiten vooral legt bij de studenten. Vaak is er sprake van een mix die bepaald wordt door de persoon van de pastor en de context waarbinnen gewerkt wordt.

Dit geldt ook van de visies op het studentenpastoraat en de rol van de studentenpastor. In de basis werken alle studentenpastores wel vanuit het streven aanwezig te willen zijn in het studentenbestaan om daar op verschillende wijze existentiële vragen aan de orde te stellen. Soms zijn dat bredere, filosofische en ethische vragen, soms ook gaat het om specifiek geloofs- en levensvragen.

Waar het studentenpastoraat (ook als er in het publieke domein bewust niet meer voor die benaming wordt gekozen omdat die door de doelgroep als ouderwets en vervreemdend kan worden ervaren) ruimte biedt voor de ontmoeting en het vertellen van verhalen of het eigen verhaal, kan dan in alle openheid en kwetsbaarheid naar voren komen wat mensen bezielt.

Door de ene pastor wordt deze meestal vooral faciliterende rol wat minder expliciet kerkelijk ingevuld dan door de andere.

Voorbeelden van educatieve programma's zijn een musical "'Oh My God!' 'What do you do with your life?', gesprekken onder titels als: "Mindfulness: hype or help?", "Being different over homoseksualiteit", "Does technology improve your life?", "(Niet) Geloven voor Dummies", etc. Het aanbod verloopt van geloofsoriëntatie tot yoga, van kunstcafé tot gebarencafé, van een training "Wat wil ik nu echt?" tot bestuurstrainingen.

Er zijn ook veel, nauw aan het "gewone" gemeentelven verwante activiteiten zoals bijbelstudies, vorming (er worden belijdenisdiensten gehouden, al worden die dan meestal wat anders genoemd), kloosterweekenden, (christelijke) meditatie, rouw- en verliesgroepen en aandacht voor diaconaat, bij voorbeeld in een project waarbij studenten in contact komen met andere maatschappelijke milieus.

Vaak sluiten de gestelde vragen aan bij de thema's die in het onderwijs aan de orde zijn, maar bieden of zoeken ze een verdieping die daar anders niet zo gemakkelijk ter sprake komt. Immers, binnen het wetenschappelijk milieu worden levensvragen vaak alleen op een intellectuele wijze benaderd. Ook over geloven en religie wordt vaak op een statische manier gedacht.

In beide gevallen is de houding die van zoeken naar sporen van God in de wereld op persoonlijk niveau, in de context van de studie en in het wereldgebeuren. Voorzover een kerkmodel een rol speelt, lijken de pastoraten meer een ontdekkings- dan een overtuigingsgemeenschap te willen zijn, in een gastvrije en dialogische betrokkenheid bij de ander.

Effecten en getallen

N.a.v. de opmerkingen die in de notitie van 2009 gemaakt werden over effectiviteit en efficiëntie, is in de gehouden functioneringsgesprekken bewust aandacht gevraagd voor het bereik van de activiteiten in aantallen studenten.

In sommige gevallen kwam hierdoor bewustwording op gang en werd de vraag bij bepaalde activiteiten gesteld werd of het resultaat wel opwoog tegen de investering.

In zijn algemeenheid heeft dit meegewerkt aan een groeiend kostenbewustzijn en gaf men zich rekenschap van de vraag waarom iets wel of geen doorgang moest vinden of herhaald moest worden. In sommige gevallen is er vervolgens bewust voor gekozen een niet heel goed bezochte activiteit toch te herhalen, omdat uit de reacties van studenten bleek dat de impact heel hoog was. Zo kan over sommige vormen van vieren hier en daar gezegd worden dat er een relatief kleine groep studenten wel trouwe bezoekers zijn, (hoewel er ook vieringen zijn die ongeveer 150 studenten per keer trekken). De keuze om "de lofzang gaande te houden" is dan legitiem, ook omdat juist in kleine groepen kansen liggen voor het onderlinge pastoraat.

Een ander - en wellicht onvoorzien - gevolg van het bijhouden van aantallen bereikte (of in elk geval aanwezige) studenten was dat een negatief beeld positiever werd. Er zijn fulltime gemeentepredikanten, die blij zouden zijn met de aantallen van 50 tot 200 pastorale één-op-één-contacten die in een jaar tijd door individuele (meestal part-time!) studentenpastores gerapporteerd werden. En mogelijk zijn de gespreksgroepen die samengevat kunnen worden onder de noemer "geloofsoriëntatie" en waar tussen de 10 en 60 mensen aan deelnemen van minstens even grote betekenis, als bijeenkomsten van 200 tot 1300 studenten, waarop een toespraak gehouden wordt. In beide gevallen zijn het verheugende aantallen.

Activiteiten	contacten		
Denkcafé Kunst en politiek	18	PinQ	57
EL CID / introductieweek	290	Programmacommissie	32
Expose	36	StuK	32
Geestelijke begeleiding	37	Specifieke contacten met christelijke verenigingen	40
Geloofsoriëntatie	63	Taizé-vieringen	146
Geloven voor Dummies	39	Think?!	15
Jongerengroep LSE	14	Toespraken	1300
Kloosterweekends	26	Training	36
Kunstexposities	44	Vieringen (contacten in voorbereidingsgroepen)	38
Leiderschap en Inspiratie	15		
Netwerk (receptie christelijke en niet-christelijke verenigingen, lunches)	189		

Voorbeeld van een bladzijde uit een verslag.

De relativerende opmerkingen over de waarde van getallen gelden ook waar het gaat over de aandacht voor studenten met een PKN-achtergrond. Het thema komt ter sprake in de functioneringsgesprekken en in een enkel geval waagt een studentenpastor zich aan een schatting. Dit zijn echter geen gegevens die hard genoeg zijn om in een rapportage als deze afgedrukt te worden. Uit gesprekken en verslagen blijkt dat studentenpastores open staan voor alle studenten en dat zij zich er voor in zetten op het terrein van geloofs- en levensvragen voor ieder een gesprekspartner te zijn, of in elk geval adequaat te verwijzen naar iemand of een groep die hen van dienst kan zijn op hun reis door het leven.

Tenslotte

Daarnaast wordt gedacht aan:

1. **het profiel van de studentenpastor in de toekomst.** In dit kader zal ook gesproken worden over het over en weer gebruik maken van kennis, vaardigheden, talenten van studentenpastores; inbreng en ervaring met specifieke evenementen en activiteiten vanuit één werksituatie in de andere.

2. **de samenwerking met het Internationaal Studentenpastoraat (ISP).** De grens tussen het ISP en het "gewone" studentenpastoraat vervaagt steeds meer. Er zijn duidelijke cultuurverschillen tussen het "gewone" en het Internationaal Studentenpastoraat. Hoe zouden deze verschillen in voortgaande samenwerking en mogelijk in elkaar opgaan vruchtbaar gemaakt kunnen worden? Behalve dat al langer gevraagd wordt naar het ontwikkelen van beleid tot nauwere samenwerking, kan de vraag ook gaan dringen als de inkomsten van de solidariteitskas blijven krimpen.

Mooi voorbeeld van het vervagen van de grens tussen het "gewone" en het internationale studentenpastoraat is een ASIA-diner dat in Eindhoven gehouden is en door TINT (het studentenpastoraat van Eindhoven) georganiseerd werd als onderdeel van de Asia Week 2012. Het doel van deze avond was het in contact brengen van verschillende mensen en partijen, en ervaringen en ideeën uit te wisselen. Uitgangspunt was dat mensen behoefte hebben aan innerlijke diepgang, persoonlijke ontwikkeling, maar vooral ook aan onderlinge verbondenheid en het leveren van een bijdrage aan de samenleving. De gemeente financierde het diner en de (studenten-)Kapel was gastvrouw voor een diner voor de vrijwilligers (veel Aziatische studenten die aan de week gestalte gegeven hadden) en voor invloedrijke mensen van de stad, de TU/e en het bedrijfsleven die met internationale studenten en Young professionals te maken hebben. Vanuit het oogpunt van TINT was deze avond een groot succes. De avond was druk bezocht, met een totaal van 85 gasten. Waarom doet TINT dit? Het hoofd van de Rabbijnen in Engeland, Jonathan Sacks, heeft in een Lux serie "Grote denkers over de toekomst" erop gewezen hoe belangrijk het gebod is: Love the stranger... Aldus TINT.

3. **de relatie tussen studentenpastoraat en pionieren.** Al in de synodevergadering van april 2009 werd het verband gelegd tussen het werk van het programma Missionair Werk en Kerkgroei en het missionaire karakter van het studentenpastoraat. De vraag kan gesteld worden of het studentenpastoraat niet een vorm van pionieren avant la lettre genoemd kan worden.

4. **rol, mogelijkheden en beperkingen van de social media.**

In de verslagperiode heeft een experiment plaatsgevonden onder de titel "Seekercity". Beoogd was het creëren landelijke online community met fysieke events om de wisselwerking tussen offline en online gemeenschapsvorming te bevorderen. Centraal punt zou de website zijn die als een interactief platform voor studenten zou dienen, waar informatie over geloof en spiritualiteit gevonden en onderling besproken zou kunnen worden. Het was de bedoeling dat lokale pastoraten daar aan gelinkt zouden worden en er betrokkenheid en ondersteuning over en weer plaats zou vinden. Ook zou er deskundigheidsbevordering plaatsvinden middels workshopdagen. Het totaalconcept Seekercity is niet geworden wat ervan verwacht werd. Het project wordt ondersteunt door vijf studentenpastoraten, maar kreeg niet voldoende breed vertrouwen en betrokkenheid van de pastoraten en het bezoekersaantal bleef achter bij de verwachtingen. De workshopdagen en events bleken wel succesvol. Op dit moment wordt gewerkt aan een kleinschaliger bottom-up concept in aansluiting bij lokale organisaties. Hierbij werkt Seekercity vanuit verschillende andere deelnemende steden. Seekercity heeft hiermee nog altijd de ambitie om een landelijke community te vormen. Daarnaast wil Seekercity inspelen op de vraag uit het LBS over hoe zij de pastores verder kan ondersteunen en een rol kan vervullen bij de ontwikkeling van een nieuwe landelijke website voor het studentenpastoraat in Nederland.

Op de punten van doelmatigheid, een betere verdeling van middelen in het kader van de breedte waar de kerk voor staat en implementatie van het nieuwe organisatiemodel van het studentenpastoraat zijn belangrijke stappen gezet.

De werkgroep studentenpastoraat heeft hierin een groot aandeel gehad.

Voor de komende periode staat vooral het thema "samenwerking" op de agenda. Met als doel voortgang in samenwerking met studentenverenigingen en andere organisaties die op het aandachtsterrein werkzaam zijn; en voortgang in samenwerking tussen de studentenpastores onderling o.a. in teamvorming en LBS.

2. Dovenpastoraat

Voor het dovenpastoraat werkt de Protestantse Kerk in Nederland (en haar voorgangers) sinds de jaren 70 samen met de Christelijke Gereformeerde kerk in het Interkerkelijk Dovenpastoraat (IDP). De Protestantse Kerk levert 2 predikanten, de CGK 1. Het land was in drie gelijke delen verdeeld, elke predikant bediende alle protestantse - en christelijke gereformeerde gelovigen in dat gebied.

Het sinds september 2012 terugbrengen van de formatie dovenpredikanten vanuit de Protestantse Kerk van 2 fte naar 1,5 fte heeft gevolgen gehad voor alle drie de predikanten en de doven voor wie zij werken. De gebiedsindeling is aangepast: de halftime werkende predikant kreeg een kleiner, de beide fulltime werkende predikanten een groter gebied te bearbeiten. Het aantal te bezoeken mensen is teruggebracht, het aantal catechese-activiteiten en kerkdiensten eveneens. Waar voorheen de drie predikanten gezamenlijk opereerden, zijn taken nu verdeeld over de predikanten en zijn de reistijden toegenomen. Recent werken ook de Nederlands Gereformeerde Kerken mee binnen het IDP. Vanuit deze

kerken is een pastoraal werker in een 20% aanstelling aangesteld. Zij werkt over het hele gebied met aparte projecten voor jongere doven.

De predikanten verzorgen eredienst, catechese en pastoraat. Samen met een grote groep vrijwilligers verzorgen zij voorlichting aan en toerusting van gemeentes, die dove gemeenteleden hebben.

Doventhuisgemeente

De dovenpredikanten en de vrijwilligers van het IDP besteden al hun tijd en energie aan continueren van het bestaande werk. Aan investeren in verandering komen zij nauwelijks toe. Dat is nu het geval, maar was ook al het geval voor de teruggang in formatie. Tegelijk met het besluit tot terugdraaien van de formatie voor dovenpredikanten, is daarom het besluit genomen te investeren in de toekomst van het dovenpastoraat, middels een project *doventhuisgemeente*.

Sinds februari 2013 is een halftime opbouwwerker aangesteld, voor een periode van 1,5 jaar.

De opbouwwerker werkt onder verantwoordelijkheid van de dienstenorganisatie en in nauw overleg met het Interkerkelijk Dovenpastoraat. Hij doet een onderzoek dat plaats vindt middels literatuurstudie en middels bezoeken aan gemeentes, dovenkerkdiensten, dovenorganisaties. In september 2014 wordt besloten of dit project concreet toekomst heeft.

In anderhalf jaar vindt een onderzoek plaats naar participatie van doven in de kerken, naar de redenen waarom (vooral hoger opgeleide) doven de kerk de rug hebben toegekeerd en naar de wensen op het gebied van samen kerk zijn. Dit laatste betreft zowel de doven als de horenden. Het is niet bekend hoeveel doven de voorkeur geven aan een dovenkerk en hoeveel kerk willen zijn samen met horenden. (Of een mengvorm hiervan). Onderdeel van het project doventhuisgemeente is verder te onderzoeken of gemeentes bereid zijn zich van de door hen (onbewust) opgeworpen belemmeringen bewust te worden en te veranderen.

Wordt besloten tot continuering, dan zal het leiden tot de oprichting van een of enkele *doventhuisgemeentes*.

Tegelijk met de start van dit project is een zoektocht begonnen naar fondsen voor vernieuwing van het dovenpastoraat. De meeste fondsen lieten echter weten dat zij vinden dat pastoraat typisch een taak voor de kerken is en dat zij

daaraan dus niet willen bijdragen.

Desalniettemin hebben enkele fondsen een gering bedrag toegezegd. Samen met een legaat waarover het dovenpastoraat kan beschikken, wordt dit geld besteed aan vernieuwing van het dovenpastoraat.

Concreet werkt de werkgroep dovenpastoraat van de Protestantse Kerk, met ondersteuning van een projectmedewerker aan drie projecten:

1. het gebruik van sociale media;
2. de toerusting van dove vrijwilligers op het terrein van pastoraat en Bijbelstudie;
3. de introductie van predikanten in dovencultuur en gebarentaal.

Een interessante ontwikkeling daarbij is dat de leden van de werkgroep zeer bewust zijn van de noodzaak dat alle activiteiten toekomstbestendig moeten zijn. Met andere woorden: men werkt niet aan eenmalige activiteiten (zoals het laten maken van enkele filmpjes in gebarentaal, die over een paar jaar weer verouderd zijn), maar aan langdurig bruikbare oplossingen (zoals een moderne website, waaraan door vrijwilligers dingen toegevoegd kunnen worden, inclusief gevonden filmpjes in gebarentaal). Ditzelfde geldt voor de toerusting. Het gaat niet om eenmalige toerusting van enkele doven, maar om het (laten) ontwikkelen van een cursus voor doven opdat zij in de toekomst, naast de dovenpredikanten, pastorale bezoeken kunnen afleggen en Bijbelstudiegroepen kunnen begeleiden.

3. Binnenvaartpastoraat

Het binnenvaartpastoraat vanuit de Protestantse Kerk richt zich op binnenschippers, hun familie en bemanning in Nederland en het Duitse Rijn- en Ruhrgebied. Van de ongeveer 12.000 schepen die de Europese rivieren bevaren voert ruim de helft de Nederlandse vlag. Het pastoraat is beschikbaar voor alle varenden in deze sector ongeacht hun levensovertuiging. Het binnenvaartpastoraat vindt zijn thuisbasis in twee gemeenten, de gemeente rond de Koningskerk in Rotterdam en de Nederlandse kerk aan de Ruhr in Duisburg. Varenden kunnen van een van beide gemeenten lid zijn, maar noodzakelijk is dit niet. Men kan ook tot een andere gemeente of kerk behoren en toch een sterke betrokkenheid hebben op een van beide schippersgemeenten. Voor velen is het lidmaatschap van een zogenaamde “walgemeente” vooral een administratieve zaak en gerelateerd aan de inschrijving bij de burgerlijke stand.

Om mensen en middelen zo goed mogelijk in te zetten heeft de werkgroep drie speerpunten van beleid geformuleerd die in een werkplan als volgt zijn uitgewerkt:

1. **Eredienst:** De erediensten in Mannheim, Duisburg en Rotterdam zijn van groot belang voor het werk. De erediensten leggen de basis voor pastorale contacten. In zijn algemeenheid kan gezegd worden dat het bezoek aan de kerkdiensten waarneembaar toeneemt. M.n. de diensten in Mannheim trekken steeds meer (o.a. jonge) gezinnen uit verschillende kerkelijke gezindten. Ook in Rotterdam is een groeiend aantal jongere kerkgangers zichtbaar; naast varende jongeren sluiten zich ook jongeren uit de omgeving van de Koningskerk aan.

De werkgroep Pastoraat Binnenvaart heeft in 2010 een onderzoek gepresenteerd naar de toekomst van het Binnenvaartpastoraat. De belangrijkste conclusies waren dat de binnenvaartschippers deze vorm van pastoraat op prijs stellen en dat structureel onderbrengen van dit werk bij walgemeenten niet past bij het mobiele leven van de schippers. Incidenteel samenwerken is wel een mogelijkheid. De formatie is in de verslagperiode teruggebracht van 1,8 naar 1,3 fte, verdeeld over twee deeltijdpastores

Jaarlijks wordt € 20.000 voor het pastoraat gefinancierd uit fondsenwerving onder de doelgroep. Hieruit blijkt dat er onder de binnenvaartschippers een stevig draagvlak is voor dit werk. De fondsenwerving wordt gedaan door de werkgroep Pastoraat Binnenvaart.

2. **Pastoraat:** Zowel de erediensten als de activiteiten voor ontmoeting en toerusting leiden tot pastorale contacten. De binnenvaartpastores zijn beschikbaar voor crisis- en ziekenpastoraat, maar ook voor andere pastorale begeleiding, het voorgaan in huwelijks- en uitvaartdiensten, gesprekken over financiële en andere zorgen, opvoeding, huwelijksproblematiek e.d.

De werkgroep en pastores hebben contact met acht walgemeenten die aan de binnenwateren gelegen zijn. De thuisgemeenten van de schippers en de walgemeenten kunnen de varenden incidenteel met pastorale aandacht steunen.

3. **Ontmoeting/vorming en toerusting:** Drie grootschalige ontmoetingsweekends zijn van groot belang voor de onderlinge band van varenden en voor hun band met de kerk. Er is elk jaar een Hemelvaartweekend voor de jeugd van 16 - 26, een Gezinsweekend voor (jonge) gezinnen en een Najaarsweekend voor de volwassenen. In 2013 was het aantal deelnemers resp. 65, 73 en 45. De weekends laten een groei in betrokkenheid, deelnemersaantallen en reikwijdte over de kerkgrenzen heen zien. Er is volop aandacht voor onderling contact, ontspanning, maar ook en met name voor geestelijke vorming en toerusting. Uit deze weekends komen weer andere, door de deelnemers zelf georganiseerde, activiteiten en ontmoetingen voort. Daarnaast worden er andere ontmoetingsgelegenheden gecreëerd, bijvoorbeeld een huwelijksverrijkingcursus voor varenden in een midweek of lang weekend.

Voor het bewaren van overzicht en continuïteit werkt de werkgroep aan de opzet van een databestand van de betrokken pastorale eenheden. Vanuit dit bestand wil de werkgroep o.a. een internetgemeenschap ("community") ontwikkelen die behalve informatie ook een gespreksforum kan bieden.

Bijzonder en vermeldenswaard is het verder dat de werkgroep en de pastores, aangevuld met vrijwilligers uit de binnenvaart jaarlijks een stand verzorgt op de schippersbeurs "Construction and shipping industry" in Gorinchem. Midden in de wereld van de binnenvaart is de kerk daar present. Niet alleen is de stand van het binnenvaartpastoraat één van de drukst bezochte op de beurs, maar hier worden ook diepgaande pastorale gesprekken gevoerd. Naast allerlei geestelijke lectuur worden er vrij veel Bijbels uitgedeeld - zowel de binnenvaartbijbel als exemplaren in een tiental West- en Oost-Europese talen, bestemd voor schippers en matrozen uit andere landen.

4. Koopvaardijpastoraat

De opdracht van het Koopvaardijpastoraat vanuit de Protestantse Kerk is het behartigen en onderhouden van het geestelijke welzijn van Nederlandse zeevarenden en andere zeevarenden op schepen, die de havens van Amsterdam en Rotterdam aandoen. En alles te doen wat hiermee rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Over de periode 2009 - 2013 zijn op een aantal terreinen relevante ontwikkelingen te melden. In 2010 is de financiering van het Koopvaardijpastoraat overgegaan van missionair werk naar de Solidariteitskas. Hierdoor is het Koopvaardijpastoraat onder verantwoordelijkheid komen te vallen van het programma Kerk in Ontwikkeling. In 2009 waren er drie koopvaardijpastores in dienst van de dienstenorganisatie, t.w. twee in Rotterdam en één in Amsterdam. In 2011 is één formatieplaats in Rotterdam opgeheven.

Beide overblijvende pastores hebben in de afgelopen jaren met enthousiasme en grote betrokkenheid hun werk verricht. Daarbij worden, gerelateerd aan de context van de

haven waar de pastor werkzaam is, prioriteiten gesteld. In de Amsterdamse haven wordt veel tijd besteed aan het gesprekken met en ondersteuning van zeevarenden via het bezoeken van schepen. De haven van Rotterdam is te omvangrijk om scheepsbezoek als prioriteit te nemen. Hier wordt vooral aandacht gegeven aan crisispastoraat in het havengebied en de contacten met en de begeleiding van het thuisfront: partners en gezinsleden van Nederlandse zeevarenden en verwante organen.

Beide pastores worden in hun werk bijgestaan door een groot aantal vrijwilligers. De vermindering van formatie heeft geleid tot een noodzakelijk herbezinning op en aanpassing van structuur en beleid. In samenspraak met de landelijke werkgroep Koopvaardijpastoraat is de structuur van het koopvaardijpastoraat en zijn de relaties tussen de dienstenorganisatie, de koopvaardijpastores en de regionale werkgroepen besproken. Nadrukkelijk is hierbij vastgesteld dat de pastores ieder worden ondersteund door een eigen werkgroep en dat pastores en werkgroep samen, binnen de vastgestelde beleidskaders en onder verantwoordelijkheid van KIO, invulling geven aan het werk.

In 2012 heeft in samenwerking met de Nederlandse Zeemanscentrale (NZC) een onderzoek plaatsgevonden naar de

stand van zaken betreffende het koopvaardijwerk in meerdere Nederlandse havens. Hierdoor is meer zicht ontstaan op de overeenkomsten, verschillen en randvoorwaarden van het werk in de verschillende havens. Niet alleen de inkrimping van het aantal beschikbare pastores, maar ook veranderingen in de scheepvaart maken nadenken hierover noodzakelijk.

Ook in 2012 heeft een miniconferentie plaatsgevonden rond de vraag: Wat zijn de speerpunten voor het koopvaardijpastoraat voor de komende jaren zodat zij enerzijds een duidelijke meerwaarde heeft voor de zeeman en anderzijds nadrukkelijk aansluit bij de missie van de kerk? Aan deze conferentie werd deelgenomen door pastores, regionale bestuurders, vrijwilligers uit diverse koopvaardijpastoraten en vertegenwoordigers van de Protestantse Kerk en andere kerkgenootschappen. De landelijke werkgroep Koopvaardijpastoraat (die zich m.n. richt op IJmond en Rijnmond) formuleert momenteel op basis van de uitkomsten van het onderzoek en de miniconferentie speerpunten van beleid om de beperkte beschikbare middelen en menskracht zo goed mogelijk in te kunnen zetten en te laten aansluiten bij de missie van de kerk. Hierbij wordt ook gekeken of er met organisaties en gemeenten/classicale vergaderingen samengewerkt kan worden en waar die eventuele samenwerking uit zou kunnen bestaan. Deze voorstellen voor nieuw beleid moeten leiden tot duurzaam en toekomstbestendig koopvaardijpastoraat in de Amsterdamse- en Rotterdamse havens.

Om twee voorbeelden te noemen:

1. De periodes die de schepen (en dus ook de bemanningen) doorbrengen in de havens wordt steeds korter.
2. En de opkomst van de nieuwe media maken het werk anders. Kwamen de scheepslui vroeger voor persoonlijke contacten naar de zeemanshuizen, tegenwoordig maken zij graag gebruik van de internet-faciliteiten en gebruiken ze hun tijd vaak om contact te hebben met hun naasten ver weg.

Op het werkerrein wordt nadrukkelijk samengewerkt met het koopvaardijpastoraat van andere kerken in de Nederlandse Zeemanscentrale (waarin samenwerken Pastorale Werkgroep Koopvaardij Rijnmond en -IJmond, deputaten geestelijke verzorging varenden

van de Nederlandse en Christelijke Gereformeerde kerken, de Stichting Koopvaardijpastoraat Groningen (Eemshaven), idem van Moerdijk, de interkerkelijke werkgroep Harlingen en tot slot de Stichting Diaconaal Havenproject Rotterdam. Doelstelling van de Nederlandse Zeemanscentrale is in deze periode het formuleren van een samenhangend beleid voor het totale koopvaardijpastoraat (inclusief de pastoraten in andere plaatsen en van andere kerkgenootschappen in Harlingen, Moerdijk, Vlissingen, Schiedam). Ook over andere (niet zo zeer beleidszaken) vindt zo nodig binnen de NZC vindt op landelijk niveau overleg en afstemming plaats.

5. Internationaal Studentenpastoraat

In Delft, Amsterdam, Wageningen en Enschede is het Internationaal Studentenpastoraat actief. Drie pastores (in totaal 2,1 fte) zijn aangesteld om studenten die niet afkomstig zijn uit Nederland (waaronder vluchtelingen en asielzoekers, maar in alle gevallen in elk geval verder van huis en haard en familie dan Nederlandse studenten) pastoraal en diaconaal te ondersteunen.

Vieringen belangrijk

In dit werk spelen de oecumenische, Engelstalige vieringen een belangrijke rol. Speciale aandacht is er voor de Stille week en andere hoogtijdagen. Van tijd tot tijd komt er ook een doopdienst voor (van kinderen en volwassenen) en wordt zo nu en dan een huwelijk bevestigd. Een van de bijzondere dingen van dit werk is dat dit laatste soms ook buitenslands (Sardinië, Bali) plaatsvindt. In Delft zijn er sinds een jaar ook enkele gezinsdiensten met aandacht voor gezinnen met kinderen.

Pastoraat en diaconaat

In de tweede plaats is er veel aandacht voor individueel pastoraat en diaconaat. Pastorale gesprekken zijn ook vaak een voortvloeiende van de zichtbare aanwezigheid van de studentenpastores tijdens lunchpauzes en bij speciale gelegenheden.

Voor internationale studenten is de financiering van een studie bij tijd en wijle een probleem. De studentenpastores hebben daarom de beschikking over een klein budget waaruit ze acute financiële nood kunnen lenigen.

Binnen het Internationaal Studentenpastoraat wordt veel gediscussieerd over actuele onderwerpen, als bijvoorbeeld armoede in Nederland, euthanasie en homoseksualiteit. Naast Bijbelstudie bijeenkomsten zijn er ook trainingen/gespreksgroepen in interreligieuze dialoog. Er worden retraites aangeboden en meditatieve wandelingen, maar ook excursies naar plekken waar het diaconaat op een speciale wijze gestalte krijgt, bijvoorbeeld een hospice en een verpleegtehuis. Er wordt vrijwilligerswerk georganiseerd bij het straatpastoraat en het Wereldhuis in Den Haag en het inloop-Huis in Delft. Verder, en dat is natuurlijk ook typerend voor het internationale karakter van dit pastoraat, worden er ook excursies gemaakt naar Gelderland, Zeeland of Friesland! Maar ook zijn er in de afgelopen jaren internationale inspiratietrips geweest naar Israël/Palestina, India, Assisi/Rome en bijna elk jaar een week naar Taizé. Het aantal deelnemers bij al dit soort activiteiten varieert van 10-25. Meer studenten (100-150) doen mee aan het

Het werk is m.n. van belang omdat de studenten de ervaringen die ze hier opdoen meenemen naar hun eigen landen en context. Het is zo een bijdrage aan het bevorderen van oecumene en dat is voor veel van deze studenten niet vanzelfsprekend. Dit thema, ook in de betekenis van "de ene bewoonbare wereld" is vaak onderwerp van gesprek.

vieren van de religieuze feesten en de landelijke jaarlijkse interreligieuze conferentie in samenwerking met de Stichting Islam&Dialogo.

Er is een aantal trends en ontwikkelingen waarneembaar.

- Zo zijn meer afgestudeerde young professionals bij het studentenpastoraat betrokken dan eerder het geval was.
- Meer dan vroeger blijven studenten blijven na hun studie in Nederland. Ze proberen dan werk te zoeken, maar dit lukt maar ten dele. Het aantal studenten dat als "zelf-betalers" zonder beurs naar Nederland komt, neemt toe.
- De samenwerking met het Nederlandse studentenpastoraat varieert van incidentele contacten, gezamenlijk gebruik maken van faciliteiten, samen optrekken als het gaat om het verwerven van subsidies en voorzieningen van de universiteiten tot een organisatorische fusie. PR, website en activiteiten zijn tot nu toe veelal gescheiden, omdat elk pastoraat een specifieke insteek, werkwijze en doelgroep heeft.
- Het wordt moeilijker om van instituten en universiteiten subsidie te krijgen voor activiteiten.
- Het ene studentenpastoraat maakt meer gebruik van de mogelijkheden van de nieuwe media (facebook, website) dan het andere.

Een aandachtspunt is het ISP in Enschede en Wageningen. Tijdens de recente langdurige ziekte van de pastor aldaar hebben vrijwilligers het werk op bewonderenswaardige wijze opgepakt, maar nu de pastor weer hersteld is, blijkt het totale takenpakket te zwaar voor één fte. Er wordt op dit moment gewerkt aan een herschikking en deels ook afstoting van taken.

6. Pastoraat in de gezondheidszorg

De vele veranderingen in(het denken over) de plaats van de geestelijke verzorging in instellingen voor de gezondheidszorg vormden voor de werkgroep Pastoraat en Gezondheidszorg samen met vertegenwoordigers van de Vereniging van Geestelijke Verzorgeren in de Gezondheidszorg en Reliëf (vereniging van bestuurders van christelijke zorginstellingen) al in 2008 aanleiding voor gesprek met het moderamen van de Generale Synode. Er waren twee belangrijke aandachtspunten:

De kerk ziet het pastoraat in de gezondheidszorg wel als haar taak, maar er is hier geen landelijk beleid voor. Veel pastores en pastoraal werkenden zijn in dienst van het instituut waarin zij werken. Sommigen hebben wel een binding met de kerkelijke gemeente, andere niet.

1. Niet alleen de bezuinigingen die directies die in veel zorginstellingen doorvoeren en die ook de geestelijke verzorging treffen, maar vooral ook de onderschatting c.q. onderwaardering vanuit de zorginstellingen voor de inzet en noodzaak van deze geestelijke verzorging, die hieraan ten grondslag lijken te liggen, baren zorgen. De werkgroep meent dat de kerk, hoe dan ook, vertegenwoordigd moet zijn in de zorg als onderdeel van de integrale zorg. De geestelijke verzorging in de instellingen is gespecialiseerd werk en verdient een blijvende eigen plaats binnen die zorg.

2. Daarnaast vraagt het gegeven aandacht dat in de kring van de geestelijk verzorgers de kerkelijke zending, c.q. de ambtelijke binding niet meer vanzelfsprekend is. Vanuit de werkgroep werd een deelcommissie gevormd die zich meer specifiek heeft bezig gehouden met de vragen rond de positie van de geestelijke verzorging in instellingen voor de gezondheidszorg.

Terzijde

Het resultaat hiervan is neergelegd in de notitie **Terzijde, protestantse geestelijke verzorging in de 21e eeuw** (april 2013). De nota beoogt een theologische,

maatschappelijke en kerkelijke visie te ontwikkelen op protestantse geestelijke verzorging in de zorg in de 21e eeuw in Nederland. De nota is bedoeld voor o.a. geestelijk verzorgers, kerkbestuurders en andere ambtsdragers, waaronder specifiek ook kerkvisitatoren. Voor de werkgroep is van belang dat kerk en gemeenten zich

In 2009 besloot de synode ordinantie 4-18-1 te (laten) wijzigen waardoor de deelname van categoriale predikanten aan werkgemeenschappen niet zal plaatsvinden in de woonomgeving, maar in hun werkomgeving. Dit besluit is geëffectueerd.

verhouden tot wat zich aan pastoraat en

geestelijke verzorging in de gezondheidszorg voordoet. Daarom worden ten aanzien van dit alles nadrukkelijk aanbevelingen gedaan aan de Protestantse Kerk.

Een tijd van leven, een tijd van sterven

Een andere deelcommissie van de werkgroep Pastoraat en Gezondheidszorg heeft zich bezig gehouden met de discussie die in samenleving en kerk werd los gemaakt naar aanleiding van het burgerinitiatief 'Uit vrije wil/Voltooid leven'. De commissie stelde niet zozeer de vragen rondom euthanasie centraal. Er werd gefocust op de vragen rond de kwaliteit van leven in een levensfase waarin een en ander niet meer vanzelfsprekend gemakkelijk is.

Wat heeft de kerk in te brengen in gesprek hierover: met mensen zelf om wie het hier gaat, met mensen die zich in die levensfase - als zorgverleners, behandelaars - bezighouden, met beleidsmakers, maar niet in de laatste plaats ook met kerkelijk kader zelf. Welk geluid laat de kerk horen in een maatschappij waarin de niet meer vitale hoogbejaarde oudere eerder als last en kostenpost wordt beschreven? Maar belangrijker nog: wat verwachten mensen in deze levensfase zelf van de kerk?

In november 2012 werd rond deze vragen een symposium georganiseerd 'Een tijd van leven, een tijd van sterven'. Een nieuwe deelcommissie van de werkgroep Pastoraat en Gezondheidszorg gaat sinds januari 2014 na welk vervolgininitiatief hierop gewenst en mogelijk is.

Voorspellende Geneeskunde

Ook heeft een deelcommissie zich bezig gehouden met de ethische en pastorale vragen die de voorspellende geneeskunde oproept. Ziekten kunnen tegenwoordig steeds beter voorspeld worden. Als daardoor een goede behandeling mogelijk wordt is dat een zegen. Maar als er nog geen geneesmiddelen bestaan, wat heb je dan aan die informatie? Over dat soort vragen is de notitie 'Voorspellende Geneeskunde' geschreven die, voorzien van pastorale handreikingen en gespreksvragen op de website van de Protestantse Kerk is gepubliceerd.

De samenstellers van deze nota (artsen, een ethicus en een geestelijk verzorger) hebben zich rekenschap gegeven van wat zich vandaag in de medische techniek en ethiek voordoet

aan nieuwe mogelijkheden. Ze overwegen mogelijkheden en bedreigingen. Ten dienste van allen die in de kerk met zieken (en met nog-niet-zieken) te maken hebben.

Moet alles wat bekend kan zijn over wat zich qua individuele gezondheid mogelijk in de toekomst kan voordoen, bekend gemaakt worden? Aan wie behoort de kennis daarover toe? Aan de betrokkene zelf, maar hoe zullen zorgverzekeraars met deze kennis willen omgaan? Draagt die kennis overigens voor de betrokkenen bij ten positieve of gaat het hier om kennis die juist 'smart vermeerdert?' En wat kan verwacht worden van die voorspellende geneeskunde: veel kan zij wel, maar ook veel (nog) niet.

Al deze vragen met een onmiskenbaar ethisch karakter komen ook de levens van christenen en kerkmensen binnen. Onwetende onbezorgdheid wordt zo steeds moeilijker vol te houden. De vraag is - zo stellen de schrijvers - hoe wij willen en kunnen omgaan met een voortdurend bewustzijn van onze mogelijke toekomst. De schrijvers menen dat er vanuit het christelijk pastoraat geen doorslaggevende redenen bestaan om van het aanbod van voorspellende geneeskunde geen gebruik te maken.

'Met welke reden legt men een keuze aan de pastor voor? Waar is men meer bezorgd over: over wat men mogelijk mankeert of over het vooruitzicht om steeds meer te weten? Zijn er aanleidingen in de familie- of vriendenkring waardoor iemand angstig is voor wat hem mankeert? Zijn er reële aanduidingen dat iemand een ziekte onder de leden heeft of spreekt men in termen van een algemeen 'je weet maar nooit'? Heeft men twijfels over de eigen (on)gezonde leefwijze? Zijn er twijfels over de zorg en nabijheid van God, hetzij in het geval men zich niet laat testen, hetzij ingeval men dat juist wel laat doen? En hoe verhoudt de betrokkene zich tot het feit dat hij überhaupt menselijk, kwetsbaar en sterfelijk is? Is testen een adequaat antwoord op haar vragen of is pastoraat en voorbede eerder (of in elk geval ook: daarnaast) op zijn plaats?'

Bevrijdingspastoraat

Een van de activiteiten van de werkgroep 'Ruimte voor anders-zijn' van KerkinActie, was de bezinning op bevrijdingspastoraat. Toen hier aan door interne reorganisatie een eind dreigde te komen, adopteerde de werkgroep Pastoraat en Gezondheidszorg één van de activiteiten van die werkgroep. Onder auspiciën van 'Ruimte voor anders-zijn' werd gewerkt aan een handreiking over bevrijdingspastoraat. Een al eerder geschreven concepttekst werd nu - in overleg met de werkgroep Pastoraat en Gezondheidszorg - in een ronde tafelgesprek voorgelegd aan gesprekspartners uit de breedte van de Protestantse Kerk. De schrijversgroep heeft zo goed mogelijk de reacties vanuit deze bespreking verwerkt en de tekst (opnieuw) voorgelegd aan de werkgroep Pastoraat en Gezondheidszorg in najaar 2013. Op het moment van schrijven van deze rapportage over het Categorieel Pastoraat wordt nagegaan of nog nadere (theologische) aanvulling nodig is.

Wat kan de kerk betekenen voor mensen met een verstandelijke beperking?

En tenslotte is er nog een vierde deelcommissie van de werkgroep die zich momenteel verdiept in wat de kerk aan mensen met een beperking zou kunnen bieden. Het is belangrijk deze vraag te stellen omdat bestaande initiatieven of opgeheven zijn (de werkgroep theologie en handicap) of omdat er geen middelen beschikbaar zijn (het project Samen Geloven, Gewoon Doen voorheen gesteund door Philadelphia). De traditionele bedding van de aandacht voor deze groep kerkleden was dikwijls die van bijzonder pastoraat, waarmee segregatie eerder werd versterkt dan aangepakt. In de theologische literatuur - hoofdzakelijk Engelstalig - zien we de beweging naar een andere benadering.

Het thema kreeg mondjesmaat aandacht vanuit de pastorale theologie en de ethiek. Wel klonk daarin de opdracht door dat de boodschap van het evangelie er ook is voor mensen met een beperking en dat wij er voor moeten zorgen dat die boodschap hen ook kan bereiken.

7. Luchthavenpastoraat

Op 16 juni 2009 heeft de lokale werkgroep protestants luchthavenpastoraat Schiphol, na overleg met de landelijke organisatie, de Stichting Protestants Luchthavenpastoraat Schiphol (SPLS) opgericht. Afgesproken werd dat jaarlijks een bedrag van € 25.000 aan het werk zal worden bijgedragen. Overige noodzakelijke gelden worden, naast een bijdrage van Schiphol, middels fondswerving bijeengebracht.

Alle kerkgenootschappen in de classes Amsterdam en Hoofddorp zijn uitgenodigd om kennis te maken met het luchthavenpastoraat. Zo wordt geprobeerd de betrokkenheid van de regio bij dit werk te vergroten. In dat kader ook gaat de protestantse luchthavenpastor regelmatig in kerkdiensten voor of vertelt ze op gemeenteavonden iets over het werk van het pastoraat. Het bestuur van de SPLS voelt zich zeer verantwoordelijk voor de continuïteit van het samenwerkingsverband waarbinnen de Rooms-Katholieke Kerk, de Anglicaanse kerk, sinds 2011 gezamenlijk met de Oud-Katholieke Kerk en de Protestantse Kerk al jarenlang vormgeven aan het luchthaven pastoraat.

Namens de Protestantse Kerk heeft de Stichting Protestants Luchthavenpastoraat Schiphol een luchthavenpastor in dienst met een arbeidsomvang van 70%. Verder wordt door (in 2013) ongeveer 27 vrijwilligers een bijdrage geleverd aan het werk.

Stiltecentrum

Er is een Stiltecentrum, toegankelijk voor alle gezindten, culturen en geloven, dat achter de paspoortcontrole ligt. Het is een plaats van stilte en bezinning waar mensen tot zichzelf kunnen komen, kunnen bidden of mediteren. In 2012 bezochten ruim 50.000 mensen het centrum, onder wie ook Schipholmedewerkers. Dit is ook de plaats waar de gemotiveerde vrijwilligers bezoekers laten weten dat ze welkom zijn, en beschikbaar zijn om een luisterend oor te bieden.

Elke zondag om 11.00 uur is er een viering (een rooms-katholieke heilige mis, een anglicaanse of een protestantse kerkdienst met avondmaal-viering). Ook op andere plaatsen op de luchthaven wordt de mogelijkheid geboden, soms letterlijk, een stukje mee te lopen om aandacht te bieden voor persoonlijke vragen.

Het luchthavenpastoraat verstaat zichzelf als crisispastoraat. De oproepen komen van het centrale regiecentrum van de luchthaven, van de KLM, van de medische dienst, alarmcentrales, reisorganisaties en-verzekeringen, van de informatiebalies, het mortuarium, van het Leger des Heils en van particulieren. Het werk vindt vaak een aangrijpingspunt in het opvangen van passagiers en hun afhalers of wegbrengers bij het overlijden van naaste familie of andere aangrijpende gebeurtenissen. Verder wordt er hulp geboden aan o.a. passagiers met psychische problemen, gestrande passagiers, en ondersteuning van aangemelde of uit te zetten 'irreguliere' migranten.

Daarnaast zijn de luchthavenpastores ook zichtbaar op de vloer door rond te lopen op de luchthaven, vooral op momenten dat er spanning heerst. Er is dan aandacht voor mensen die lijden onder stress of angst, die soms ook verdriet of andere zorgen hebben. Ook de medewerkers van de luchthaven kan een pastor bij tijd en wijle een dienst bewijzen,

simpelweg door er voor hem te zijn. De rol van de pastores is anders dan die van de andere medewerkers en hulpverleners op Schiphol. Zij letten met name op wie er zoal behoefte heeft aan aandacht en een gesprek. En zij hebben daar ook tijd voor.

8. Krijgsmachtpastoraat

De werkgroep Kerk en Krijgsmacht heeft zich de afgelopen 5 jaar toegelegd op de drie aandachtsvelden die haar zijn opgedragen in het in 2009 vastgestelde huishoudelijk reglement, nl.

1. het krijgsmachtpastoraat;
2. aandacht voor veteranen;
3. vredesvraagstukken.

De meeste aandacht ging daarbij uit naar het krijgsmachtpastoraat. Eén lid van de werkgroep is belast met het doen van huisbezoeken aan zieke en voor uitzending aangewezen dan wel weer teruggekeerde

De overheid stelt geld beschikbaar voor de pastorale zorg aan hen die verblijven in detentie en voor hen die werken in een van de onderdelen van de krijgsmacht. De generale synode kan beleid maken voor de pastoraten die de kerk financiert. Voor de pastores in dienst van Justitie en Defensie wordt het beleid vastgesteld door de respectievelijke verantwoordelijke diensten Geestelijke Verzorging in overleg met het betreffende Contact in Overheidszaken.

krijgsmachtpredikanten. Meestal worden zij op hun huisadres bezocht zodat er ook contact is met de gezinsleden. Daarnaast houdt de werkgroep één maal per twee maanden haar vergadering op locatie waarbij er een informeel gesprek gevoerd wordt met de PKN-krijgsmachtpredikanten uit de betrokken regio.

In 2009, 2011 en 2013 heeft werkgroep een contactdag voor PKN-krijgsmachtpredikanten georganiseerd, waarbij naast een goede opkomst van de krijgsmachtpredikanten ook steeds belangstelling werd getoond door leden van het moderamen van de synode. Ook heeft de werkgroep meerdere malen zijn taak verricht in de commissie 'Inhoudelijk Gesprek' van waar uit aanbevelingen aan de synode worden gedaan met betrekking tot de beroeping van nieuwe krijgsmachtpredikanten. Nadat beroeping had plaatsgevonden participeerde de werkgroep actief in de realisatie van de kerkdiensten waarin deze nieuwe predikanten bevestigd werden.

De werkgroep bestaat uit drie leden, waaronder haar voorzitter en secretaris, die de Protestantse Kerk in Nederland vertegenwoordigen in de Commissie Militairen van het Interkerkelijk Overleg in Overheidszaken (CIO-M). In dit kader is er momenteel veel aandacht voor het kwantitatieve en kwalitatieve onderzoek naar geestelijke verzorging in de krijgsmacht. Dit is een gevolg van de grote reducties die bij de krijgsmacht de afgelopen jaren zijn doorgevoerd. Tot 2015 hebben deze nog geen consequenties voor de geestelijke verzorging.

In de jaren 2011 en 2012 heeft het College voor de Visitatie de werkgroep en alle krijgsmachtpredikanten van de Protestantse Kerk bezocht. De voorzitter van de werkgroep is tevens geestelijk verzorger bij de Politieacademie en houdt zich in het algemeen bij de politie ook bezig met de versterking van geestelijke weerbaarheid en hoe binnen de Nationale Politie geestelijke verzorging een plaats kan krijgen. Via de krijgsmachtpredikant van de Protestantse Kerk die bij het Veteraneninstituut is geplaatst, wordt contact onderhouden met dit instituut en wordt aandacht besteed aan de ontwikkelingen op dit gebied.

De werkgroep vraagt krijgsmachtpredikanten nadrukkelijk om te participeren bij vieringen rondom 4/5 mei, veteranendag en in de vredesweek. Met publicaties en de website informeert de werkgroep de gemeenten met betrekking tot haar werk.

Omdat het aandachtsveld Vredesvraagstukken de laatste jaren wat onderbelicht is gebleven, heeft de synode een nieuw lid benoemd die speciaal met deze taak is belast. Het jaar 2014 zal naar verwachting, vooral in het licht staan van de viering van 100-jaar Protestantse Geestelijke Verzorging en de realisatie van het kwantitatieve-en kwalitatieve behoefteonderzoek aan geestelijke verzorging in de krijgsmacht.

9. Justitiepastoraat

In alle justitiële inrichtingen (jeugdinstellingen, penitentiaire inrichtingen, detentiecentra en tbs-klinieken) zijn geestelijke verzorgers werkzaam. Zij zijn aangesteld door het Ministerie van Veiligheid en Justitie maar verrichten hun werk in opdracht van een religieuze of levensbeschouwelijke Zendende Instantie. De Zendende Instantie voor predikanten van diverse protestantse kerkgenootschappen is de Interkerkelijke Commissie voor het Justitiepastoraat.

In de afgelopen jaren is bij die Dienst Justitiële Inrichtingen van het Ministerie van Veiligheid en Justitie de Dienst Geestelijke Verzorging ontstaan, waarin zeven denominatieve richtingen samenwerken: rooms-katholiek, protestants, islamitisch, humanistisch, joods, hindoeïstisch en boeddhistisch.

De geestelijke verzorging van gedetineerden wordt namens protestantse kerkgenootschappen op dit moment verzorgd door ongeveer veertig justitiepredikanten. Dit aantal is in de afgelopen jaren geslonken door het dalend aantal gedetineerden en door een andere verdeling van geestelijk verzorgers over de verschillende religies en levensbeschouwingen. Ook in de komende jaren zal het aantal protestantse geestelijke verzorgers nog dalen door de bezuinigingen die bij het gevangeniswezen doorgevoerd worden en het dalend aantal gedetineerden.

Bij het werk van de justitiepredikanten zijn rond de 1500 vrijwilligers uit de kerken betrokken.

Zij ondersteunen de predikant bij vieringen, in gespreksgroepen en ook in het persoonlijk bezoekwerk.

Door gedetineerden wordt deze verbinding met buiten zeer op prijs gesteld. De geestelijke verzorgers van de verschillende richtingen richten zich met name op drie activiteiten:

1. kerkdiensten of andere religieuze of levensbeschouwelijke vieringen;
2. gespreksgroepen;
3. individuele gesprekken.

In de inrichtingen wordt de positie van de geestelijke verzorgers steeds kwetsbaarder. Er is een toenemende verzakelijking in de inrichtingen en het belang van goede geestelijke verzorging krijgt zowel op het ministerie als in de inrichtingen niet voldoende aandacht. Daarbij komt dat het maatschappelijk klimaat niet echt open staat voor religie en levensbeschouwing. Terwijl er bij directies en personeel steeds minder vanzelfsprekend ruimte gemaakt wordt voor het werk van de geestelijk verzorger, bestaat er bij gedetineerden onverminderd grote behoefte aan geestelijke verzorging en de aangeboden activiteiten. Het blijft uitermate belangrijk dat er vanuit de kerken een goed contact met de overheid is en het belang van goede geestelijke verzorging steeds opnieuw onder de aandacht van de overheid wordt gebracht.

Bijzondere aandacht is er in de afgelopen jaren bij de diverse diensten geweest voor de permanente educatie. Binnen de protestantse dienst is een scholingsprogramma opgezet; in de komende tijd zal een registratiesysteem ontwikkeld worden.

Vermeldenswaardig is hierbij ook de oprichting van het Centrum voor het Justitiepastoraat in 2009 in samenwerking met het protestantse en rooms-katholieke Justitiepastoraat. Dit centrum wil wetenschappelijk onderzoek doen t.b.v. het justitiepastoraat.

Vanuit de Protestantse Kerk wordt door de Werkgroep Justitiepastoraat contact gehouden met de justitiepredikanten van de Protestantse Kerk en wordt ook nagedacht over vragen die samenhangen met detentie en geestelijke verzorging.

In 2013 nam ds. Jan Eerbeek afscheid na bijna 34 jaar in het justitiepastoraat afscheid als hoofdpredikant justitie. Hij werd in datzelfde jaar opgevolgd door ds. Jan-Gerd Heetderks.

Bijlage

Besluitvorming Notitie categoriaal pastoraat

De generale synode heeft kennisgenomen van:

1. De notitie categoriaal pastoraat (MDO 09.01), aangeboden door het moderamen van de generale synode;
2. Het rapport van de commissie van rapport d.d.17 april 2009;
3. Het rapport van de Generale Raad van Advies d.d. 17 april 2009.

De generale synode overweegt:

1. De notitie categoriaal pastoraat
 - a) geeft het door de generale synode gevraagde overzicht van de bestaande vormen van categoriaal pastoraat en hun financiering en
 - b) voorziet in de door de generale synode gevraagde bezinning op diverse aspecten van het studentenpastoraat.

De generale synode besluit:

1. Het moderamen op te dragen het bestuur van de dienstenorganisatie te verzoeken de notitie categoriaal pastoraat en de daarin vervatte algemene overwegingen als uitgangspunt te nemen voor de diverse vormen van categoriaal pastoraat;

De generale synode besluit voorts:

2. met betrekking tot het Koopvaardij- en Luchthavenpastoraat:
 - a. deze vormen van categoriaal pastoraat qua financiering in de loop van een aantal jaren gefaseerd onder te brengen bij de Solidariteitskas;
 - b. het moderamen op te dragen de commissie Solidariteitskas te verzoeken dit besluit te effectueren;
3. met betrekking tot het pastoraat in de gezondheidszorg:
 - a. het moderamen op te dragen het generaal college voor de kerkorde te verzoeken met voorstellen te komen om ord. 4-18-1 te wijzigen van: deelname voor categoriale predikanten aan classis en werkgemeenschap in hun woonomgeving naar: deelname voor categoriale predikanten aan classis en werkgemeenschap in de

werkomgeving;

4. met betrekking tot het studentenpastoraat:
 - a. de uitgangspunten van beleid van “Leren Leven van de Verwondering” te hanteren als uitgangspunt voor kerkelijke presentie in de studentenwereld;
 - b. het in de notitie voorgestelde model in te voeren teneinde de continuïteit van het studentenpastoraat te waarborgen;
 - c. de financiering van projecten naast het reguliere studentenpastoraat in te voeren op de wijze als voorgesteld in de notitie en met dien verstande dat:
 1. deze financiering wordt ingevoerd volgens de voorwaarden en criteria zoals aangeduid in paragraaf 4.5 (Inhoudelijke conclusies); op deze wijze is gewaarborgd dat de projecten in onderlinge samenhang met het huidige studentenpastoraat worden ontwikkeld;
 2. voor deze financiering maximaal 10% van het jaarlijks beschikbare budget besteed wordt;
 3. aandacht wordt geschonken aan:
 - overleg met betrokken instanties op plaatselijk en landelijk niveau (o.a. over projecten en vacatures);
 - een samenstelling van de landelijke werkgroep studentenpastoraat die representatief is voor al zijn doelgroepen;
 - d. het bestuur van de dienstenorganisatie en de commissie Solidariteitskas te verzoeken de besluiten onder 4a t/m 4c tot uitvoering te (doen) brengen;
 - e. het moderamen op te dragen het bestuur van de dienstenorganisatie te verzoeken in het kader van de genomen besluiten met betrekking tot het rapport ‘De hand aan de ploeg’ (KTO 09.01) de mogelijkheid van landelijke samenwerking (werkgemeenschap of team) van studentenpredikanten te onderzoeken en daaromtrent met voorstellen te komen;
5. Allen die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van deze notitie te danken voor hun werk.